

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

255

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וְכָתַבְתָּ אֶת הָאֱלֹהִים הַכֹּהֵן בְּסֵפֶר וּמַחָה אֶל מִי הַמָּרִים"

מתוך אמונתו של בשר ודם אתה יודע
אמונתו של הקב"ה

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

ומה מאד יש לנו להתבונן בזה, כי "רַחוּם וְחַנּוּן אֲרָךְ אַפַּיִם וְרַב חַסֵּד" (שמות לד) ה', שהאשה הזאת אף אם תצא נקיה מהשקאה זו כי טהורה היא ולא נטמאה, אבל מ"מ סוטה היא שקינא לה בעלה שלא תיטתר עם איש פלוני ולא שמעה אליו ונסתרה עמו, אלא שלא קלקלה ממש, מובן איזה יראת שמים היא זו? וכמה שקועה היא בתאוה ובכל זאת מכיון שהיא מותרת באופן זה לבעלה, אמר הקב"ה ימחה שמי על המים כדי להתירה ולעשות שלום בינה לבין בעלה. והרי אנו נצטוינו "וְהִלַּכְתָּ

בְּדַרְכָיו" (דברים כח). נמצא דהאי מעשה דר"מ, לאו מדת חסידות בעלמא הוא. כיוצא בזה מצאנו בחז"ל (רב"ר ג א): "וְיִדְעֶתָ כִּי ה' אֱלֹקֶיךָ הוּא הָאֱלֹקִים הַקָּל הַנָּאֵמָן... רבנן אמרי; מאמונתו של ב"ו, אתה יודע אמונתו של הקב"ה. לכשתסתכל ותתבונן במדת נאמנות של בשר ודם, תדע אמונתו של הקב"ה שנאמן לשלם שכרן של עושי רצונו.

'מעשה ברבי פנחס בן יאיר שהיה דר בעיר אחת בדרום והלכו אנשים להתפרנס שם והיו בידן שתי סאין של שעורים והפקידו אצלו ושכחו אותן והלכו להן. והיה רבי פנחס בן יאיר זורע אותן בכל שנה ועשה אותן גורן וכונסן

המשך בעמ' 2 <<<

לכאורה תלמידיו טענו טענה גדולה, למה היה מבזה ר"מ עצמו כ"כ, במקום שהיה יכול לפעול להשיב האשה אל ביתה באופן אחר, להלקות את בעלה על אכזריותו וליצנותו וגם ר"מ לא השיב להם שזו אינה עצה טובה והוגנת, אלא תשובתו היתה שלמד ק"ו משם הקדוש. פירוש: שגם הכא בסוטה הרי היה יכול הקב"ה לצוות שיבדקוה המים בלא מחיקת שמו הקדוש, אלא הורה לנו הקב"ה בתורתו, שכדי להטיל שלום בין איש לאשתו, כדאי שיבדקו המים את הסוטה במחיקת שמו, יותר משיבדקוה בלא מחיקה וממילא למד ר"מ מזה ק"ו כמו שעשה ולא לחוש לבזיון התורה של עצמו, אפילו במקום שהיה יכול לעשות אחרת.

'מעשה בר' מאיר שהיה יושב ודורש בליל שבת ואשה אחת היתה בדרשה, כשהלכה לביתה מצאה הנר שלה שכבה, אמר לה בעלה: "היכן היית עד עכשיו?" אמרה לו: "שומעת הייתי לר"מ דורש". אמר לה: ב"כך וכך אין את נכנסת לביתי עד שתלכי ותרוקי בפניו של ר' מאיר! נגלה אליהו זכור לטוב על ר"מ, אמר לו: "הרי בשבילך יצאה האשה מביתה" הודיעו אליהו זכור לטוב, איך היה מעשה. מה עשה ר"מ הלך וישב לו בכיהמ"ד הגדול, באתה אותה אשה להתפלל, אמר לה: "יודעת את ללחוש לעין?" מתוך אימה אמרה: "לא".

אמר לה: "רקקי שבע פעמים בפני וייטב לך!" עשתה כן. אמר לה: "לכי אמרי לבעלך, אתה אמרת שתרוק פעם אחת והיא רקקה ז' פעמים!" אמרו לו תלמידיו: "רבי, כך מבזים דברי תורה? אילו היית אומר לנו, היינו מביאים אותו ומלקין אותו על הספסל ומחזירין לו אשתו". אמר להם: "לא יהא כבוד מאיר, גדול מכבוד קונו. ומה אם שם הקדוש שנכתב בקדושה, אמר הכתוב; שימחה על המים, להטיל שלום בין איש לאשתו! כבוד מאיר, לא כל שכן?"! 'ע"כ (במד"ר טו)

למדים אנו מכאן דבר נפלא, שהרי

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

המשך מעמ' 1 >>>

אחר שבע שנים. הלכו אותן החברים לשם לתבוע אותן ליתן להן. מיד הכיר אותן ר' פנחס בן יאיר, אמר להם: "בואו וטלו אוצרותיכם!" הרי מאמנתו של בשר ודם אתה יודע אמונתו של הקב"ה ע"כ.

והנה בכל עבודות הזריעה והקצירה ודאי היה ר' פנחס בן יאיר מטפל בעצמו ומשגיח על העוסקים במלאכה, שהרי אמרו בגמרא (ב"מ כט.): 'מי שהניח לו אביו מעות הרבה ורוצה לאבדן... וישכור פועלים ואל ישב עמהן'. ורפכ"י הרי קבל עליו לשומרם ועל פי הדין לא היה צריך לזורעם והיה יכול למוכרם ולהניח הכסף עד שיחזרו הפועלים, אבל כיון שנהג לפנים משורת הדין לזרוע ולקצור, פשוט שלא עזב לאחרים חילם ושמר על פקדונם ודאי עוד יותר משלו וכן כשהגיעה שנה שניה קצר את התבואה ממה שזרע בכל השדה ורשה ועשה גורן ואח"כ זרע שוב כל התבואה שבגורן וקצרה ורשה וחוזר חלילה בכל שנה.

כשנתבונן בזה הרי יש להתפעל נוראות; שבמקום שהיה יכול למכור אותם ב' סאין ולהניח הכסף ודיו, טרח טרחות עצומות בכל שנה בזה וכמה פועלים נתוספו לו בכל שנה ולכמה שדות נוספים היה צריך? וכמה גרנות היה עושה בזריעת כל התבואה? ולכמה אוצרות היה צריך להכניס את כל העושר הלוה? והכל בכדי לעשות חסד עם הפועלים המפקידים ב' הסאין! ומה גדולה היתה שמחתם כשבאו וראו עושרם הנפלא שהגיע להם פתאם.

והנה ר' פנחס בן יאיר עשה על פי הכתוב: "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָיו" ומצינו שהקב"ה עושה כן כמ"ש בתפלה: "זֹרֵעַ צְדָקוֹת מְצַמֵּיחַ יְשׁוּעוֹת", הקב"ה זורע את הצדקות שעושה האדם בין בסור מרע ובין בעשה טוב, זורע פעולות אלו ומצמיח על ידי זה ישועות לאדם! ומובן כי הקב"ה שהוא בלתי גבול ובלתי תכליתי, גם זריעתו בלי גבול ובלתי תכליתי. ומה רבו הישועות

הצומחות וגדלות מזריעה כזו בלי גבול ובלתי תכליתי! מזה למד ר' פנחס בן יאיר שגם הוא יעשה כן לזרוע ולהצמיח טובות וחסדים וזהו מה שאחז"ל: 'מאמנתו של בשר ודם אתה למד אמונתו של הקב"ה'!

עוד מעשה מביא המד"ר: בר' שמעון בן שטח שלקח חמור מישמעאלי אחד וכנראה שהישמעאלי היה עשיר גדול והיה לבוש אבנים טובות ומרגליות ונפל ממנו מרגלית אחת ברכבו על החמור ונסתבך בצוארו של החמור, כשהביא ר"ש בן שטח את החמור הלכו תלמידיו לראות את החמור שקנה ומצאו מרגלית תלויה בצוארו, נכנסו ואמרו לר"ש: רבנו "בְּרַפְתָּ ה' הִיא תְּעֹשֶׂירִי" ('משלי' י). 'מצאנו מרגלית בצואר החמור, אמר להם: "חמור לקחתי, מרגלית לא לקחתי!" הלך והחזירה לאותו ישמעאלי, כשראה הישמעאלי כך, קפץ ואמר: "ברוך אלקי שמעון בן שטח"!

והנה כשהלך ר"ש והחזיר את האבן הטובה לאותו ישמעאלי, מה היה צריך הישמעאלי לעשות? להודות לו על זאת כפי הנהוג בעולם, אבל לא כן אמרו במדרש, אלא שהנכרי הזה התפעל מאד מהיכן בא לו לר' שמעון בן שטח עשירות נפשית טהורה ועדינה כ"כ? וידע שיש מקור למדות נעלות אלו; מקור אלקי, מבורא העולמים ארון כל ולכן קפץ ואמר: 'ברוך אלקי שמעון בן שטח'! הודה להשי"ת שיש לו עבדים כאלה.

'אמר רבי חייא: "שלש מדות טובות יש ביד ישראל ואלו הן; ביישנים ורחמנים וגומלי חסדים" ('מדרש רבה' 'דברים' ג ד). ביישנים היינו: שיתבייש אדם לעשות דבר מכוער. ועוד כמה דינים הנובעים ממדת הבושה ואמרו עוד: "וּבְעֵבֹר תִּהְיֶה יְרָאתוֹ עַל פְּנֵיהֶם" ('שמות' כ). 'זו בושה' ('נדרים' כ). 'רחמנים מניין? שנאמר: "וְנָתַן לָהּ רַחֲמִים וְרַחֲמֶךָ" ('דברים' יג).

ואמרו חז"ל (זוה"ק): כשהקב"ה רואה כביכול שמדת הדין מתוחה על האדם מפני עוונותיו, שולח לו הקב"ה עני לביתו שירחם עליו ועי"ז מרחמין עליו מן השמים מדה כנגד מדה וזהו: "וְנָתַן לָהּ רַחֲמִים" שיתן בלבך שתרחם על העני ועל ידי זה "וְרַחֲמֶךָ" שהקב"ה מרחם עליך עבור זאת, כי במדה שאדם מודד מודדין לו.

'גומלי חסדים מניין? שנאמר: "וְשָׁמַר ה' אֱלֹהֶיךָ לָהּ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד" ('דברים' ז). 'הקב"ה שומר לך את החסד שעשית, זורע את החסד ומצמיחו. וכמ"ש 'זורע צדקות מצמיח ישועות', הרי כמה גדולה מדת החסד שהקב"ה שומרה וזרעה ומצמיחה!

עוד במדרש: "בְּרוּךְ תִּהְיֶה מְכַל הַעֲמִים" אמר ר' חייא בר אבא: "אין שבחה של מטרונא שמתקלסת מקרובותיה, אלא בשעה שמתקלסת משרותיה" ' היינו: שהנכרים משבחים את ישראל שיש להם מדות יקרות כ"כ והרי זה שבח להקב"ה כמ"ש: "וְשָׂרְאֵל אָשֶׁר בָּהּ אֶתְפָּאֵר" ('ישעיה' מט). 'הרי; מתוך אמונתו של בשר ודם אתה יודע אמונתו של הקב"ה'!

מכל הנ"ל רואים אנו כמה עשירות רוחנית יש ביד כל אדם מישראל, שהרי התורה ניתנה לכל אדם מישראל וכולם נצטוו על: "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָיו" ואל יטעה אדם לומר, כי זה מדת חסידות, הלא יש בזה ל"ת ועשה; "וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כָּמוֹךָ" ('ויקרא' יט). ול"ת: "לֹא תִקַּם וְלֹא תִטֹּר" כאילו לא היה כאן שום דבר נגדי, כאילו מי שעשה לו רעה לא הרע לו כלל מעולם. וצריך להיות ידירו הגדול ביותר באהבה וחביבה כמוך ממש! כל זה דורש הקב"ה מכל אחד ואחד מישראל בלי יוצא מהכלל. נפלא מאד להתבונן כמה גדולים הם כחות ישראל, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון'.

■ (לב אליהו)

דברי אגדה

שהיה דורשין בענינו של יום; הלכות פסח בפסח. הלכות עצרת בעצרת. הלכות החג בחג. אמר משה לישראל: "אם אתם עושים כסדר הזה, הקב"ה מעלה עליכם כאילו המלכתם אותי בעולמי, שנאמר: "וְאֵתֶם עַדִּי נֶאֱמַר ה' נְאֻמֵי אֱ-ל" (ישעיה מג) ■

הלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהילות בכל שבת ושבת ולכנוס בבתי מדרשות ללמד ולהורות לישראל דברי תורה איסור והיתר כדי שיהא שמי הגדול מתקלס בין בני". מכאן אמרו: משה תקן להם לישראל

אמרו חז"ל ב'ילקוט שמעוני' (רמז תח) על הפסוק: "וַיִּקְהַל מֹשֶׁה" ('שמות' לה). 'רבותינו בעלי אגדה אומרים: מתחלת התורה ועד סופה אין בה פרשה שנאמר בראשה "וַיִּקְהַל" אלא זאת בלבד. אמר הקב"ה: "עשה לך קהילות גדולות ודרוש לפניהם ברכים

הלכה

תפילות השבת - שחרית

ההלכות שלפנינו מבוססות עפ"י השו"ע והמשנה ברורה'

1. יש נוהגין לאחר את זמן תפילת השבת בשחרית, משום שהתפילות נתקנו כנגד תמידין ובתמיד של יום חול נאמר: "בבקר" ואילו בתמיד של שבת נאמר: "ביום השבת" (ויקרא' כד). שמשמעו מאוחר יותר. ומכל מקום יזהר שלא לאחר חלילה זמן קריאת שמע. (רפ"א א וע"י ס"א).

2. בשבת מוסיפין מזמורים מסוימים בפרקי דזמרה וכן פרק נשמת כל חי. אם שכח לאומרם אינו חוזר, אמנם אם נזכר קודם שהתחיל ברכת בא"י א-ל מלך שבישתבח, יחזור לנשמת כל חי, (רפ"א ביאור"ל).

6. מי שאמר ברכת: "יוצר אור" (ישעיה' מה). של חול, אם נזכר קודם שאמר: 'ברוך אתה ה' יוצר המאורות', אפשר שיש לחזור מ'א-ל אשר שבת' ואם נזכר לאחר מכן אינו חוזר, אבל לאחר תפילת שמונה עשרה יאמר מ'שבח נותנים לו' עד הסוף בלא ברכה. (רפ"א ס"ג).

3. לכתחילה ראוי לבא לבית הכנסת בהשכמה כדי שלא יצטרך לדלג. והמגיד הזהיר לה'בית יוסף' על כך, באומרו לו: שהמדלג מהפך את הצנורות.

7. ראוי לומר התפילה בקול שיש בו נעימה, אע"פ שמאריך בכך. ומ"מ לא יעבור זמן קריאת שמע על ידי זה. ויש להזהר שלא יאריך בנעימתו יותר מדי עד שיפריד את האותיות זה מזה ויקלקל את משמעות התיבות. וכן יזהר שלא יאריך בסיום הברכה שלפעמים עונין הקהל אמן לפני שמסיים. (רפ"א א' ס"ד ס"ה) ■

5. אם יש לו זמן יותר ידלג רק את המזמורים שמוסיפים בשבת, לפי שהמזמורים שבכל יום תדירים ואם יש לו זמן יותר יאמר מזמור: "למנצח"

4. אמנם אם בכל זאת הגיע מאוחר יש

הנהגות צדיקים

בשינוי ואז אין בזה איסור דאורייתא, אבל אם יעשה כך, יצטרך לירות שוב ושוב עד שיקלע למטרה ואז הוא מרבה בחלולי שבת דרבנן. לבסוף החליט לירות בשינוי והשליך על ה' יהבו. רבנו היה שמאלי בידיו, נטל את הרובה ביד ימין וירה בלא לכוין כלל אל המטרה. והנה הכדור קלע אל המטרה בדיוק נמרץ, הפלא ופלא ממש. אמר הקב"ה: "הוא עשה את שלו ואף אני אעשה את שלי, כדי שלא יצטרך לירות שוב ושוב ו'רצון ראי' יעשה" (תהילים קמה). מספר רבי קלמן פינסקי זצ"ל: כי המפקד שהרגיש בפליאה, אמר לו: "עכשיו רואה אני כי אינך פאנאטי, אלא איש קדוש" ופטרו מאז מאימונים בשבת... הספור עם הרובה בשבת נתפרסם אז בכל עתונות התקופה והיא זוכה רבנו לקדש שם שמים ברכים. ■

עד שנשתיימה המשמרת וחזר לצריפו מאושר על שלא נזקק לעבור על איסור דרבנן. שוב אירע שנצטוו לערוך אימונים בקליעה למטרה בשבת קדש, רבנו כמובן סרב כדרכו, אך המפקד כעס עליו מאד, כיון אליו את רובהו ואמר לו: "אם אינך ממלא אחר הפקודות אטול את נשמתך". רבנו לא התרגש ואמר לו: "לך אין זכות להרגני, רק הממונים עליך יכולים להחליט על כך". המפקד כעסו התקשר תיכף למפקדיו ודיווח להם על התמרדות החיל והם הורו לו להרוג את החיל אם יסרב לפקודה. רבנו שראה כי אין לו ברירה, נח"י בהם" (ויקרא' יח). ולא שימות בהם, החל מסתפק ומהרהר כיצד יעשה: נכון שפקוח נפש דוחה את התורה, אך אפשר שיטול הרובה וירה בו כלאחר יד

על מסירות נפשו של רבי יעקב ישראל קניבסקי הסטייפלר זצ"ל לשמירת השבת במסגרת פעילותו כחיל בצבא הרוסי, מסופר בספר תולדותיו 'תולדות יעקב': באחד מלילות שבת הקרים שברוסיה, הוצרך לשמור על המחנה. הסדר היה שהחיל השומר, לובש מעיל פרוה עבה במשך זמן שמירתו ובהתחלף המשמרת היה מעביר החיל את המעיל לבא אחריו. החיל שרבנו החליפו היה גוי ובגמר משמרתו הוריד את המעיל ותלאו על האילן שצמח שם, רבנו הגיע וראה את המעיל. הקור היה עז עד כדי פקוח נפש, אך אסור להשתמש באילן. ולעבור על איסור דרבנן, גם הוא פקוח נפש אצל רבנו. חשב לעצמו והחליט להמתין כמה דקות עד שירגיש בעצמו כי הגיע לירי פקוח נפש וכך עשה, המתין כמה רגעים ועוד כמה רגעים ועוד כמה רגעים,

פרשת 'נשא'

"וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹו יְהִי" אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִכְהֵן לֹו יְהִי"

אמר החכם: 'רבוי העושר מזיק לנפש כרבויה הדם לגוף' "וְהִתְוֹדוּ אֶת חַטָּאתֵם אֲשֶׁר עָשׂוּ"

פנינים לפרשה

מצוה היא מן התורה להוכיח כל אדם ואדם משחטא וכמו שאמר הכתוב: "הִוְכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עֲלֶיךָ חָטָא" (ויקרא' יט). ובפרט החכם והרב שבעיר שדבריו נשמעין מצוה עליו להוכיח לבני קהילתו במילי דשמיא, בדרכי נועם ובסבר פנים יפות, בדברים היוצאים מן הלב באמת לשם שמים ובכך יתקבלו דבריו על לב השומעים ואם לא יעשה כן יאשם באשמת בני עירו.

וכמו שכתב רבנו תם בספרו ספר 'הישר' (שער ג'): 'כְּשֵׁיִסְרִי אָדָם וְאַרְצָה לְהִכִּיר אִם מוֹסְרֵךְ הֵוא יְכוּא מִן הַלֵּב, אַרְאָה אִם נִכְנָס מוֹסְרֵךְ בְּלִבִּי וְהִתְעוֹרְרָה נַפְשִׁי לְדַבְרֵיךָ, אִכִּיר כִּי בְּכָל לְבוֹ וּבְכָל מַאֲדוֹ הֵוא מְדַבֵּר. וְאִם נַפְשִׁי לֹא תִשִּׁית לִבָּה לְדַבְרֵיךָ וְלֹא הִתְעוֹרְרָה לְהַחֲזִיק בְּסֵ, אַדְעֵ כִּי מוֹסְרֵךְ אֵינִי כִּי אִם דְּבַר שְׁפִתַי'.

החיד"א בספרו 'שם הגדולים' (י' יד) מביא: 'מהר"ר יהודה אריה ממודינא - אחד מרכני וויניציא... אף הוא דרש דרך צחות: "וְנִתְפָּרְעוּ כָּל עֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֵם" (משלי' א כה)... הוּא הִיא אוֹמֵר כִּי כְּשֶׁאֲדָם קוֹנָה חִפְץ אֶחָד בְּמַעֲוֹתָיו הוּא רִשְׁאִי לְזוֹלוֹל בְּחִפְץ הֵוא וְלִהְשִׁיכּוֹ וְלֵאבְדּוֹ וְאִין מִי יֵאמֵר לוֹ מַה תַּעֲשֶׂה כִּי כִסְפוֹ הוּא וְלֹא חִישׁ בְּמַעֲוֵיָה. אִךְ אִם אֲדָם חֹשֵׁב נוֹתֵן לְחִבְרוֹ חִפְץ בְּמַתְנָה אֵין הַמְקַבֵּל רִשְׁאִי לְזוֹלוֹל בְּחִפְץ כְּחִפְצוֹ כִּי הַדְּבָרִים מְגִיעִים לְכַבּוֹד הַנּוֹתֵן וּמְשׁוֹם כְּבוֹד הַנּוֹתֵן צָרִיךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּחִפְץ הֵוא כְּהַלְכַת גּוֹבְרִין כְּפִי מַהוּת הַחִפְץ הַשֵּׁלֵם שֶׁבִּפְנֵים. וְאִנִּי הִרְוֵאָה אֲשֶׁר הֵן כְּפִי תוֹכַחַת יוֹם יוֹם וְאַתָּה מְבִזִּים תוֹכַחְתִּי וְאִין אִישׁ שֶׁם עַל לֵב וְנִרְאִין הַדְּבָרִים כִּי כִיוֹן שֶׁאַתֶּם קוֹבְעִים לִי שֶׁכֵּר עַל הַדְּרִשׁוֹת א"כ נִרְאָה כְּעֵינֵיכֶם שֶׁאַתֶּם קוֹנִים הַתוֹכַחַת שֶׁאִין דוֹרֵשׁ בְּאִשֶׁר כִּסְפְּכֶם בֹּא אֵלַי וְהֵנָּה כִּי כֵן הוּיָל כְּאִלוֹ קִנִּיתֶם חִפְץ וְרִשְׁאִים אִתֶּם לְשַׁבְרוֹ וְלֵאבְדּוֹ וּ"ש: "וְנִתְפָּרְעוּ כָּל עֲצָתִי" נִיתְנָה

פריע"ה על עצתי שהם הדרשות והתוכחות ובכסף מלא קניתם אותם ועל כן "וְתוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֵם" כי אתם רשאים בחפץ שקניתם לעשות רצונכם. לכן אני אומר מאן ולהבא לא תתנו מאומה ונמצא שאני נותן לכם מתנה אלו התוכחות וצריך לקבלם בסבר פנים יפות ולא לבזותם מאחר שהם מתנה וז"ש: "שְׂמְעוּ מוֹסֵר וְנַחֲמֻ" (משלי' ח). שתקבלוהו ותתחכמו לקיימו "וְאֶל תִּפְרְעוּ" לא תפרעו הדרשות והיו לכם "נְתַנִּים נְתַנִּים הֵמָּה" (במדבר' ח). אלו דבריו דרך צחות'.

"וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹו יְהִי אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִכְהֵן לֹו יְהִי" (ה' י')

רש"י מביא בזה מדרש אגדה שדרשו חכמינו ז"ל: "וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹו יְהִי" - מי שמעכב מעשותיו ואינו נותן, לו יהיו המעשרות! סוף שאין שדהו עושה אלא אחד מעשרה שהיתה למודה לעשות' כדן. וכמו כן במאר רש"י המשך הפסוק: "אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לִכְהֵן" - 'מתנות הראויות לו'. "לו יְהִי" כלומר: שיזכה ויהיה לו ממון הרבה.

רבנו המאירי בחדושי למסכת 'פסחים' (מט). מביא מאמר החכם: 'הַיּוֹשֵׁר - הַכֵּנַת הָעוֹשֵׁר' כלומר: שכל תחבולות אדם ותחכומיו אינם עומדים לו להרבות עשרו וחילו, אלא יושר ותומתו של האדם בהנהגת הממון היא שמביאה לו את העושר. ודברי רש"י שלפנינו הם בטוי לאחד מהדברים, הלא מתחבולות האדם בשביל להתעשר מעלה מעלה שלא לפחות כלום מממונו ויאמר אקפיד על כל פרוטה ופרוטה שתצטרף לחשבון גדול, אולם אנו רואים בדברי חז"ל שדוקא הנתניה לכהן היא זו שתביאה לידי העושר וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק: "עֲשֹׂר תַעֲשֶׂר" (דברים' יד) "עֲשֹׂר" - 'בשביל שתעשר' 'שבת' קיט). ואמרו במסכת 'כתובות' (סו.): 'מִלַּח מִמּוֹן חֲסֵר' היינו: קיום

הממון כקיום המאכל ע"י המלח הוא החסרת הממון לצדקה ומצוות. כעין זה מביא רבנו בחיי בהקדמתו לפרשת 'צו': 'אמר החכם: רבוי העושר מזיק לנפש כרבויה הדם לגוף' וכמו שמצינו אצל הרם שהקזת הדם היא בריאותו של האדם, כמו כן הוצאת הממון היא מועילה לאדם לבריאותו השלמה.

"וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן" (ה' יט)

חמורה היא השבועה עד למאר, שעל האדם לקיים ככל היוצא מפיו ואסור לו לחלל את דברו שנתחייב בנדר או בשבועה ואם מחלל דברו עובר באיסור חמור של עבירה על נדר ושבועה. ואחז"ל במסכת 'שבועות' (לט): 'שְׁכַל הָעוֹלָם כוֹלוֹ נוֹדְעוֹעַ בְּשַׁעָה שֶׁאֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּסִינַי: "לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם ה' אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא" (שמות' כ)'.
בספר 'מגדל עז' להיעב"ץ כתב לחדש חדוש גדול: במעשה שהיה באחד שהמית נפש גוי במזיד ונתפש בדיני העכו"ם ולפי שלא היו שם עדים מספיקים לפוטרו גזרו עליו להשבע שבועה חמורה שהוא אינו הרוצח וכתב שאינו רשאי להציל את עצמו ממיתה בשבועת שוא וכל שכן שאין החכם מורה לו היתר בזה. ודבר מופלא מצינו להחיד"א בספרו 'שם הגדולים' (מערכת י' נה): על 'מהר"ר יהודה' עטר - הרב הגדול והקדוש אב"ד ור"מ בעיר פיס... והרב ז"ל היה מלומד בנסיים וכמה נפלאות אזני תשמענה שאירעו לו הן בעודנו חי וגם אחר פטירתו הן למתפלל על מצבתו הן לנשבע בשם הרב ז"ל וכיוצא דברים נפלאים. ושמעתי מפי רבנן קדישי חכמי המערב כי היה איש אלקים קדוש ולא נהנה בכבוד תורה ולא קבל הספקה מהקהל והושלך לגוב אריות ונצול אחר שנשאר שם יום ולילה. והיה קדוש ה' גדול והיו נשבעים כל אדם בו והנשבע על שקר ימות'.

שו"ת חברותא

דין הפרשת תו"מ בזה"ז, מדאורייתא או מדרבנן?

יג מתרומות) וסיים: 'כד"א? בתרומה בזה"ז, שהיא מדבריהם, אבל בתרומה של תורה - עד שירבו חולין על התרומה'.
וע"ע בב"י יו"ד (קיא).

וכן יש להעיר מ'במות' (פא). גבי אנדרוגינוס שמאכיל בתרומה ואינו מאכיל בחזה ושוק. ופריך: 'מאי שנא, הא תרויהו מדאורייתא?!' ומשני: 'הכא במאי עסקינן, בתרומה בזה"ז מדרבנן'. ומוכח שגם אחר הפרשה, לא הוי אלא מדרבנן.
אשר על כן נראה, שאין שום דמיון בין הנושא שלנו לבין הנידון בראב"ד שהובא ב'כפתור ופרח' הנ"ל. כי התם מיירי בזמן שעיקר תרומות ומעשרות מן התורה, כדגן ותיירוש ויצהר, בזמן בית ראשון ולכן אף בירקות, דהוה מדרבנן, היינו דוקא לפני הפרשה, אבל אח"כ הוי מן התורה.

אבל בזה"ז, שעיקר תרומות ומעשרות אינם אלא מדרבנן, הרי אף לאחר הפרשה אין במעשיו כלום לעשותם תרומות ומעשרות מן התורה.
גם מ"ש ה'קול סופר' שבזמן בית ראשון היה חיוב תרומות ומעשרות מן התורה כמו גדר החיוב של תפילין ונראה מזה שחייב להפריש תרומה ומעשר אף אם אינו רוצה לאכול הפירות. הנה מפורש להיפך ברש"י (גיטין ז): 'דבכורים מצוה דרמיא עליה היא ולא טבלי לאסור פירות באכילה ולא דמי למעשר, דלא מצוה דרמיא עליה היא, אלא אם כן אוכלן או מוכרן, דקא משתרשי ליה. אבל בכורים, מצוה דרמיא עליה היא. ואף שה'תוספות' (שם בע"א) ד"ה: 'לוקח', דחו גרסת רש"י ופירושו וכ"ה ברשב"א ומאירי שם, היינו: משום שלדעתם אף בכורים לא הוו חובת הגוף וכמ"ש בחי' הרמב"ן שם. אבל בזה כולם מודו, שאין חיוב להפריש כל זמן שאינו רוצה לאכול. וכ"מ ב'תוספות' ר"ה (ד) ד"ה: 'מעשרות'. ע"ש.

ומ"ש הט"ז יו"ד (א יז): דמצות הפרשה חיוב עליו אפילו אינו רוצה לאכול, כבר העיר ע"ז בהגהות רעק"א שם בזה"ל: 'לא מצאתי זה! דבפשוטו הוא רק כשרוצה לאכול. וכ"כ המג"א (ח) גבי חלה. וה"ה לתרומה'. ע"כ.

ובספר 'אמרי בינה' (חיו"ד בדיני 'תרומות ומעשרות' ג) השיג לנכון על הט"ז מפרש"י 'גיטין הנ"ל. ע"ש.

וא"כ אין כאן דמיון לתפילין. ■

על אכילת תרומת דגן תירוש ויצהר ועל הטבל שלהן. אבל על שאר מינים, אין חייבים על אכילת טבלן מיתה.
מיהו, אף אם נאמר שאין חייבים מן התורה, אם קרא עליהם שם, יש עליהם קדושת תרומה מן התורה.

ודבריו של ה'קול סופר' תמוהים. שהרי זה לשון הרמב"ם ('מאכלות אסורות' יד יז): 'כיצד (מאכילין אותו הקל הקל תחלה)? - היו לפנינו טבל ונבלה, מאכילין אותו נבלה תחלה, שהטבל במיתה'.

ולא נזכר דבריו כלל נבלה ותרומה, אלא רק טבל ונבלה. וכן ה'נודע ביהודה' הנ"ל הקשה באמת מדין טבל ונבלה וא"כ נפל יסודו של ה'קול סופר' אשר בנה על פי דברי הרמב"ם.

אך קושיית הנוב"י קמה וגם נצבה, אמאי מאכילין אותו נבלה והרי טבל בזה"ז מדרבנן וקיל טפי מנבלה!?

ובר מן דין יש להקשות עוד מדברי ה'ירושלמי' ('יומא' ח ה) המביא את דברי התוספתא ד'מאכילין אותו הקל תחלה. נבלה ותרומה - מאכילין אותו תרומה... א"ר יוסה: קשיתה קומי ר' בא: 'תרומה בעון מיתה ונבלה בלא תעשה ואת אמר הכין?!' - כמאן דאמר מאליהן קבלו את המעשרות'. ע"כ.

מבואר להדיא, שכיון שתרומה בזה"ז בדרבנן, מאכילין אותו תרומה ולא נבלה. ואילו לדברי ה'קול סופר', שאף בזה"ז אחר הפרשה תרומה הוויא איסורה מדאורייתא, לא מתרין ה'ירושלמי' כלום.

עוד מצאנו שתירה לדבריו מהש"ס דידן ב'פסחים' (מד). גבי שתי קופות, אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו לתוכן חולין ותרומה, שתיהן מותרין, 'שאני אומר: תרומה לתוך התרומה נפלה והחולין לתוך החולין נפלו'. ואמרינן שדין זה 'שאני אומר', הוא משום שתרומה בזה"ז מדרבנן ולכן תלינן בהכי.

ואם איתא לדברי ה'קול סופר' שלאחר הפרשה הוויא מן התורה, אמאי אמרינן 'שאני אומר תרומה לתוך קופת התרומה נפלה והחולין לתוך קופת החולין נפלו' והרי זה ספק מן התורה וכאשר הספק הוא באיסור תורה, אין אני תולה בו לומר שהחולין נפלו לקופת החולין ולא שהתרומה נפלה בה.

ודברי הגמרא הנ"ל הובאו להלכה ברמב"ם (ס"פ

מערכת 'חברותא' מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: בזמן הזה, שאין חובה מן התורה להפריש תרומות ומעשרות אלא רק מדרבנן, האם לאחר ההפרשה, חל עליהם שם תרומה ומעשר מן התורה, או רק מדרבנן?

וצרדי השאלה הם: האם בזמן הזה לא נוהג כלל מן התורה דין תרומות ומעשרות. או שמא הוא נוהג גם כיום, אלא שכיום אין חיוב מן התורה להפריש תרומות ומעשרות אלא רק מדרבנן, אך כאשר יפרישו אותם, יחול עליהם שם תרומה ומעשר מן התורה.

תשובה: כתב על כך בשו"ת 'ביע אומר' (א יו"ד כב): הגאון בעל 'מחנה חיים' בספר 'קול סופר' (בסוה"ס לו), הביא בשם ה'נודע ביהודה' מה"ק (חאו"ח לו), שהקשה על מה שפסק הרמב"ם ('מאכלות אסורות' יד): גבי חולה שיש בו סכנה, 'מאכילין אותו הקל תחלה' ואם היו לפניו נבלה ותרומה, מאכילים אותו נבלה תחילה, לפי שהתרומה חמורה, היאך סתם הרמב"ם כן והרי תרומה בזמן הזה מימי עזרא ואילך אינה אלא מדרבנן, משום דבעינן 'ביאת כלכם' ('כתובות' כה). וכמו שכתב הרמב"ם (סוף פ"א מהלכות תרומות). וא"כ, בזמן הזה, הרי איסור נבלה, שהוא מן התורה, הרי הוא יותר חמור מאיסור אכילת תרומה לזר, שאינה אלא איסור מדרבנן.

ועל זה כתב ה'קול סופר' לישב: שבביאת כל ישראל מחויבים להפריש תרומות ומעשרות מן התורה והוויא מצוה מחויבת כהנחת תפילין, אבל מימי עזרא ואילך, הגם שנתקדשה הארץ, כיון שלא היתה אז ביאת כל ישראל, אין חיוב להפריש תרומות ומעשרות, אלא הוויא מצוה של רשות ומי שחפץ להפריש תרומות ומעשרות עושה מצוה, כמו מי שמתעטף בציצית, שמקיים מ"ע, אבל אינו מחויב בזה. וה"ה בתרומות ומעשרות, שלא הטילה התורה חיוב להפריש תרומות ומעשרות, אבל המפריש, מקיים מצות עשה מן התורה ואותה תרומה הוויא ג"כ מן התורה, להתחייב עליה מיתה, כיון שבאה מקדושת א"י שקידשה גם לעתיד לבא.

וסברא כזו מצאנו בספר 'כפתור ופרח' (ס"ג) כשם הראב"ד: ואומר אני, שאינו חייב מיתה אלא

לאור דרישת הקהל המבצע ממשיך עד גמר המלאי, מהרו...!

1 שחרורון 8 ג'יגה 100 ש"ח
1 אנציקלופדיה 100 ש"ח
ספרית 'שופר' 520 הרצאות
(13 דיסקים mp3) ב-130 ש"ח
כל ה-CD/DVD ב-10 ש"ח
**חלוקת קלטות טיפ ווידאו
חינם במשרד**

לע"נ הרה"ג
יהודה שפירא זצ"ל

ניתן להשיג בהרצאות או במשרדי 'שופר' טלפון: 03-677779

WWW.SHOFAR.NET

נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אמנון יצחק

זנאי
"חי כפליים"
40% הנחה!!!

ביום רביעי יח' סיון 10.06.09

יציאה בשעה 7:30 בדיוק מנקודות האיסוף

המסלול:

קבר רבי שמעון בר יוחאי זע"א	11:00 מירון
קבר רבי יונתן בן עוזיאל זע"א	12:00 עמוקא
ארוחת צהרים כ"ד המלך	14:00 מלון כינר
הרצאה של הרב אמנון יצחק שליט"א	15:30 מלון כינר
קבר רבי מאיר בעל הנס זע"א	17:30 טבריה

הישיבה בהפרדה מלאה בלבד!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק

טל: 03-6777779

לקראת הסוף...

עם הרב **אמנון יצחק שליט"א**

ערד

מתנ"ס ערד בן יאיר 28
ביום ראשון ח' סיון 31/05/09

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

רמלה

היכל התרבות שד' חיים ויצמן 9
ביום שלישי י" סיון 02/06/09

כניסה 15 ש"ח

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

אלעד

אולם ספורט אבטליון
ביום רביעי י"א סיון 03/06/09

כניסה 10 ש"ח

השערים יפתחו ב-19:30 תחילת התוכנית ב-20:30

ההרצאות מאובטחות

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר"

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.NET וב'שופר ניוזטל' 054-4007779

המקום הזה יכול להיות שלך

552 6777779-03 שלוחה

חדש לציבור הדתי

ניסן	משה
מזכיר ועדות רפואיות לשעבר בביטוח לאומי	מומחה לתביעות ביטוח לאומי

★ נפגעי עבודה
★ ילד נכה
★ נכות כללית
★ ועדות ערערים ועוד...

יעוץ ראשוני חינם

טל. 03-6517050
נייד. 052-8235961

התחומים בכל מקצועות

מרפאת שיניים שן וחסד

נוסד בשנת 1982

כתר חרסינה 570 ש"ח

♦ שתל 1.490 ש"ח ♦ תותבת 1.590 ש"ח
♦ תותבת גמישות ללא ווים 2.990 ש"ח
♦ ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

ר' רבי עקיבא 44 ב"ב סינת הרב קוק

052-8448443 ♦ 03-5794757

מפעלי ללמוד וללמד

ייסוד שיעורי תורה למתקרבים בא"י
ת.ד. 2718 בני ברק, פקס: 03-06185134

פרויקט השיעורים "זכרון יהודה"

לזכר ולעילוי נשמת מרן הגאון רבי יהודה שפירא זצוק"ל

דרושים אברכים למסירת שיעורים!

לאור הדרישות הגוברות והולכות לייסוד שיעורי תורה בבתי מתקרבים בכל רחבי הארץ, דרושים לנו בהתנדבות

אברכים ת"ח ויר"ש למסירת שיעורים לקבוצות קטנות בצורה חיה ובאווירה נינוחה.

הסעה הלוך ושוב מבית מגידי השיעור מובטחת!

לפרטים ולהצטרפות למשימה קדושה זו ניתן לפנות
לפלאפון: 050-4166070
מענה אנושי בין השעות 7:00-9:00 בערב (בשאר שעות היממה ניתן להשאיר הודעה קולית ברורה)

ברואים

צרכי סאונד וויבאו קו"א אפקס: 03-6768855

קייטנת נשים

ארבעה ימים באווירה כפרית במלון בית קיי נהרית.

נפיש ופרגוע לאישה בתאריך ט"ו - י"ח סיוון (09/06/10-7)

בהשתתפות הרב אבנר קוואס

★ מופע עם הזמרת חדרוה לוי
★ הרב שלמה בניזרי.
★ שחקן בדרן בעל תשובה מערוץ 2.
★ טיול לקברי צדיקים.
★ אטרקציות, ערבי בידור והרקדה.
★ פנסיון חלם.
★ 2 בריכות מקורה וכמנחה.

משגיח צמוד-גלאט.

לרישום קרן ישמח משה: 03-6783030 נייד 050-2727204

הרב זכריה יצחק שליט"א

קריאה בתימנית של פרשיות התורה בנוסף שאמי ובלדי

ניתן להשיג במשרדי ישופר, מתתיהו 10, בני ברק 03-6777779

פרשיות התורה והפטרותיה וספר בראשית

פרשיות התורה והפטרותיה וספר שמות

ריסק קטן ריסק קטן

הרב זכריה יצחק שליט"א נוסף בלדי

הרב זכריה יצחק שליט"א נוסף שאמי

MP3-ב